

Uitvoeringsplan aanpak ondermijning 2022 – 2025

Behorende bij het Integraal Veiligheidsbeleid 2022 - 2025

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Ondermijning en de regierol van de gemeente	4
1.1 Wat is ondermijning?	4
1.2 Wat is de rol van de gemeente in de aanpak van ondermijning?	4
1.3 Samenhang tussen IVB 2022 – 2025 en aanbevelingen weerbaarheidsscan	5
2. Terugblik op de aanpak van ondermijning in Almelo	6
2.1 Aanpak extern	6
2.2 Aanpak intern / verbetering weerbaarheid gemeentelijke organisatie	7
3. Ambities en acties voor de periode 2022 - 2025	9
Ambitie 1: Verder verbeteren van de informatiepositie zodat we beschikken over een actueel ondermijningsbeeld	9
Ambitie 2: Vergroten van de weerbaarheid: bestuurlijk, ambtelijk en van inwoners en ondernemers	9
Ambitie 3: Intensiveren van de lokale en regionale integrale aanpak	11
Ambitie 4: Verminderen van georganiseerde criminaliteit met behulp van bestuurlijke, strafrechtelijke en fiscale instrumenten	12
Bijlage: schematisch overzicht ambities en acties	14

Inleiding

Op 25 januari 2022 heeft de gemeenteraad het 'Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Almelo 2022 – 2025' vastgesteld. Het nieuwe IVB 2022 – 2025 kent vijf speerpunten. Eén van deze speerpunten is de aanpak van ondermijnende criminaliteit (hierna: ondermijning).¹ Hierbij zijn de volgende ambities geformuleerd:

1. *Verder verbeteren van de informatiepositie zodat we beschikken over een actueel ondermijningsbeeld;*
2. *Vergroten van de weerbaarheid: bestuurlijk, ambtelijk en van inwoners en ondernemers;*
3. *Intensiveren van de lokale en regionale integrale aanpak;*
4. *Verminderen van georganiseerde criminaliteit met behulp van bestuurlijke, strafrechtelijke en fiscale instrumenten.*

In het voorliggende uitvoeringsplan wordt aangegeven op welke wijze vorm en inhoud wordt gegeven aan deze ambities tot en met 2025. Daarbij wordt nadrukkelijk de verbinding gelegd met de uitkomsten van de weerbaarheidsscan die in de tweede helft van 2021 door het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost-Nederland (RIEC ON) is uitgevoerd.

Weerbaarheidsscan

In het kort brengt de weerbaarheidsscan de informatiepositie en het niveau van de bestuurlijke weerbaarheid van de gemeente in kaart als het gaat om het voorkomen en tegengaan van ondermijning. Uit de weerbaarheidsscan is naar voren gekomen dat de gemeente Almelo een voorloper is in de aanpak van ondermijning. De gemeente scoort hoog en heeft een voorbeeldrol in de regio. Desalniettemin heeft het RIEC ON ook een aantal aanbevelingen gedaan, te weten:

1. Maak een plan van aanpak voor een doorlopende bewustwording;
2. Blijf doorlopend aandacht besteden aan bewustwording van ondermijning bij ondernemers, inwoners en maatschappelijke partners;
3. Ontwikkel een veiligheidsinformatieknooppunt;
4. Versterk en optimaliseer de samenwerking met de Omgevingsdienst Twente;
5. Benoem kwetsbare functies en screen medewerkers en bestuurders;
6. Maak voor ambtenaren en bestuurders duidelijk wat integriteit in de context van ondermijning betekent;
7. Maak een communicatieplan omtrent ondermijning;
8. Maak een ondermijningspagina of -groep.

Het college van burgemeester en wethouders heeft op 21 december 2021 besloten de aanbevelingen over te nemen. In dit uitvoeringsplan wordt beschreven op welke wijze opvolging wordt gegeven aan de aanbevelingen (in relatie tot de ambities uit het IVB 2022 – 2025).

Opbouw uitvoeringsplan:

- In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op het fenomeen ondermijning en welke rol de gemeente heeft in de aanpak van ondermijning. Daarbij wordt ook nader ingegaan op de samenhang tussen het IVB 2022 – 2025 en de aanbevelingen uit de weerbaarheidsscan;
- In hoofdstuk 2 zal een korte terugblik worden gegeven op de aanpak van ondermijning in de gemeente Almelo in de voorgaande jaren;

¹ De overige speerpunten zijn: 'Zorg en veiligheid', 'Jeugd en veiligheid', 'Leefbaarheid' en 'Digitale veiligheid'

- In hoofdstuk 3 wordt tenslotte uitgewerkt op welke wijze de komende jaren invulling zal worden gegeven aan de ambities ten aanzien van ondermijning zoals verwoord in het IVB 2022 – 2025 en de aanbevelingen uit de weerbaarheidsscan.

1. Ondernijning en de regierol van de gemeente

1.1 Wat is ondernijning?

Bij ondernijning is er sprake van vermenging van de onder- en bovenwereld, doordat plegers van (georganiseerde) criminaliteit gebruik maken van legale diensten en voorzieningen voor illegale activiteiten, zoals: transportvoorzieningen, financiële en juridische dienstverlening, de vastgoedsector et cetera. Ondernijning is diep geworteld in de (lokale) samenleving. De combinatie van omvangrijke criminele vermogens en de toegang tot geweldsmiddelen stelt criminelen in staat om invloed uit te oefenen op de maatschappij en rechtstaat. Zo ondernijnen zij het gezag van de overheid en vervagen normen en waarden bij bonafide inwoners en organisaties. Hierdoor kan het de veiligheid, leefbaarheid, economie en de democratie aantasten. Ondernijvende criminaliteit kent veel verschillende uitingsvormen. Voorbeelden zijn drugscriminaliteit, fraude, witwaspraktijken, illegale kamerverhuur en mensenhandel. Hoewel ondernijvende criminaliteit vaak niet zichtbaar is, heeft het wel zichtbare gevolgen. Denk daarbij aan drugsdumpingen, excessief geweld in de openbare ruimte en verwaarlozing van panden.

1.2 Wat is de rol van de gemeente in de aanpak van ondernijning?

De gemeente voert de regie op het gebied van openbare orde en veiligheid. Ook ten aanzien van ondernijning heeft de gemeente een coördinerende rol in het realiseren van een integrale aanpak. Integraal wil in dit verband zeggen: zowel gericht op preventie als repressie en in samenwerking met alle relevante ketenpartners.²

De regisserende rol van de gemeente heeft zowel betrekking op het voorkomen van ondernijning (preventie) als het stoppen van ondernijning (repressie / handhaving).

Bij preventie kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het ontwikkelen en uitvoeren van beleid om te voorkomen dat risicjongeren afglijden naar criminaliteit of beleid dat als doel heeft te voorkomen dat ex-gedetineerden opnieuw het criminele pad op gaan.

Als het gaat om repressie / handhaving dan kan bijvoorbeeld gedacht worden aan controles van bedrijven die behoren tot zogenoemde risicobranches door verschillende handhavingsdiensten onder regie van de gemeente (dit heeft overigens ook een preventief effect).

Opgemerkt moet worden dat de gemeente niet alleen regie voert, maar zelf ook beschikt over concrete instrumenten om ondernijvende activiteiten te voorkomen en te stoppen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Toepassing van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob). Op grond van de Wet Bibob kan de gemeente opdrachten, vastgoedtransacties, vergunningen en subsidies weigeren of intrekken als blijkt dat er ernstig gevaar bestaat dat daarmee strafbare feiten zullen worden gepleegd of uit strafbare feiten verkregen voordelen zullen worden benut;
- Het sluiten van panden of het opleggen van een last onder bestuursdwang in verband met drugshandel, illegale prostitutie of illegaal gokken.

² Hierbij moet opgemerkt worden dat het Openbaar Ministerie een onafhankelijke rol heeft als het gaat om de opsporing van strafbare feiten en de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Dit laat echter onverlet dat ook het Openbaar Ministerie een zeer belangrijke partner is in de integrale aanpak van ondernijning.

1.3 Samenhang tussen IVB 2022 – 2025 en aanbevelingen weerbaarheidsscan

Zoals in de inleiding al aangegeven kent het ‘Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Almelo 2022 – 2025’ vier ambities als het gaat om de aanpak van ondermijning, te weten:

1. *Verder verbeteren van de informatiepositie zodat we beschikken over een actueel ondermijningsbeeld;*
2. *Vergroten van de weerbaarheid: bestuurlijk, ambtelijk en van inwoners en ondernemers;*
3. *Intensiveren van de lokale en regionale integrale aanpak;*
4. *Verminderen van georganiseerde criminaliteit met behulp van bestuurlijke, strafrechtelijke en fiscale instrumenten.*

Deze vier ambities sluiten goed aan op de acht aanbevelingen die door het RIEC ON zijn geformuleerd naar aanleiding van de weerbaarheidsscan:

De eerste ambitie sluit aan op de volgende aanbeveling:

- *Ontwikkel een veiligheidsinformatieknooppunt.*

De tweede ambitie sluit aan op de volgende aanbevelingen:

- *Maak een plan van aanpak voor een doorlopende bewustwording;*
- *Blijf doorlopende aandacht besteden aan bewustwording van ondermijning bij ondernemers, inwoners en maatschappelijke partners;*
- *Benoem kwetsbare functies en screen medewerkers en bestuurders;*
- *Maak voor ambtenaren en bestuurders duidelijk wat integriteit in de context van ondermijning betekent;*
- *Maak een communicatieplan omtrent ondermijning;*
- *Maak een ondermijningspagina of -groep.*

De derde ambitie sluit aan op de volgende aanbeveling:

- *Versterk en optimaliseer de samenwerking met de Omgevingsdienst Twente.*

Het RIEC ON heeft geen aanbevelingen gedaan die betrekking hebben op de vierde ambitie (het verminderen van georganiseerde criminaliteit met behulp van bestuurlijke, strafrechtelijke en fiscale instrumenten). Dit betekent echter niet dat deze ambitie minder relevant is. Integendeel. Om ondermijning effectief aan te kunnen pakken is het noodzakelijk om de bestuurlijke, strafrechtelijke en fiscale aanpak te intensiveren, waarbij afstemming en innovatie sleutelwoorden zijn.

2. Terugblik op de aanpak van ondermijning in Almelo

De gemeente Almelo heeft de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de aanpak van ondermijning. Het ging hierbij om het voorkomen en tegengaan van ondermijning in de Almelse samenleving (externe werking). Denk hierbij aan het uitvoeren van controles en het inzetten van bestuurlijke bevoegdheden. Daarnaast is ook ingezet op het weerbaarder maken van de eigen organisatie (interne werking, die wel een extern effect heeft). Hieronder wordt hier op ingegaan.

2.1 Aanpak extern

De afgelopen jaren is het aantal integrale controles sterk uitgebreid. Bij integrale controles worden branches of panden/inrichtingen binnen een bepaald gebied, waarbij sprake is van een verhoogd risico op ondermijning, gecontroleerd door een multidisciplinair team bestaande uit gemeentelijke toezichthouders in samenwerking met ketenpartners zoals Sociale Recherche Twente, Brandweer Twente, Omgevingsdienst Twente, Kansspelautoriteit en Belastingdienst/Douane. De politie is meestal ook aanwezig als 'sterke arm'. Voorbeelden van deze integrale controles zijn:

- zogenoemde GUSTOS-controles, waarbij panden gecontroleerd worden op onder andere diverse vormen van fraude, uitbuiting en illegale bewoning;
- horecacontroles, waarbij onder andere gecontroleerd wordt op naleving van de exploitatievergunning, hygiëne en accijns;
- controles van bedrijfspanden en garageboxen op gebruik in strijd met het bestemmingsplan en andere regelgeving zoals de APV en milieuwetgeving;
- controles op illegaal gokken;
- controles op zorgfraude.

Daarnaast is in 2018 een integrale casustafel ingericht (lokaal ondermijningsoverleg) waar signalen van ondermijning worden besproken en waar in afstemming met ketenpartners afspraken worden gemaakt over eventuele vervolgacties.³ Ten behoeve van het voorzitterschap van deze casustafel en het organiseren van integrale controles is in 2019 capaciteit beschikbaar gekomen en is een coördinator / adviseur aangesteld die gespecialiseerd is in ondermijningsaanpak. Deze medewerker houdt zich ook bezig met de uitvoering en borging van de Wet Bibob binnen de gemeente Almelo.⁴

Verder wordt in de gemeente Almelo consequent uitvoering gegeven aan de bevoegdheid van de burgemeester om een bestuurlijke maatregel te nemen wanneer door de politie is vastgesteld dat in een pand handel in drugs plaatsvindt. De vaste beleidslijn daarbij is dat het betreffende pand dan zes maanden gesloten wordt. Deze bevoegdheid van de burgemeester staat ook wel bekend als de 'Wet Damocles' (artikel 13b Opiumwet).

Naast het sluiten van drugspanden zijn er door de burgemeester sinds 2021 ook maatregelen genomen tegen panden waarbinnen sprake was van illegale prostitutie en panden waarbinnen sprake was van illegaal gokken. Daarbij is eveneens de vaste beleidslijn dat deze panden voor een bepaalde periode gesloten worden. Ook is er in 2021 een last onder dwangsom op persoon opgelegd

³ De integrale casustafel wordt georganiseerd in nauwe samenwerking met de gemeente Twenterand. Overige deelnemende ketenpartners zijn: politie, Sociale Recherche Twente (SRT) en het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost-Nederland (RIEC ON).

⁴ Bibob staat voor 'Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur'. De Wet Bibob is een (preventief) bestuursrechtelijk instrument. Als er een ernstig gevaar dreigt dat bijvoorbeeld een vergunning wordt misbruikt, kan de bevoegde overheidsinstantie de aanvraag weigeren of de afgegeven vergunning intrekken. Hiermee kan worden voorkomen dat de overheid criminele activiteiten faciliteert en wordt bovendien de concurrentiepositie van bonafide ondernemers beschermd.

aan een man die stelselmatig illegale seksinrichtingen exploiteerde waarbij bovendien sprake was van uitbuiting.

Ook worden er sinds 2021 bestuurlijke maatregelen genomen tegen drugshandel op straat en het vervoer van inbrekerswerktuigen. In 2021 kregen meerdere drugsdealers een last onder dwangsom van 5.000 Euro opgelegd vanwege drugshandel op straat en kreeg een notoire (fietsen)dief een last onder dwangsom opgelegd van 2.500 Euro wegens het voorhanden hebben van werktuigen waarmee fietsen en andere goederen gestolen kunnen worden.

Verder is de gemeente Almelo sinds 1 augustus 2021 aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem (M.). Hierdoor komen anonieme tips of vermoedens van criminaliteit niet alleen bij de politie binnen, maar ontvangt de gemeente zelf ook rechtstreeks informatie over (mogelijk) illegale en soms ook gevaarlijke situaties. Dit is belangrijk omdat de gemeente vaak ook een rol heeft in de aanpak. Denk hierbij bijvoorbeeld aan situaties waarbij sprake is van huiselijk geweld, illegale horeca, illegaal gokken, opslag van illegaal vuurwerk en diverse vormen van fraude. Opvolging van M-meldingen door de gemeente worden altijd eerst afgestemd met de politie in het lokaal ondermijningsoverleg.

Ook is door de gemeente Almelo de afgelopen jaren nadrukkelijk ingezet op communicatie en voorlichting:

- er zijn diverse campagnes gevoerd waarbij het thema hennep centraal stond;
- geregeld wordt de media opgezocht bij grote integrale acties en bij de sluiting van panden in verband met drugshandel of illegaal gokken of illegale prostitutie;
- er is in de media aandacht geweest voor de aansluiting van Almelo bij Meld Misdaad Anoniem (als eerste Twentse gemeente);
- er zijn verschillende folders over het onderwerp ondermijning verspreid;
- er wordt veel aandacht besteed aan de 'Twentse week tegen Ondermijning', die meerdere keren per jaar wordt uitgevoerd en waar de gemeente Almelo stevast met een flink aantal controles en andere acties aan meedoet.

Tenslotte moet vermeld worden dat de gemeente Almelo de afgelopen jaren stevig heeft ingezet op de aanpak van zorgfraude. Almelo vervult daarbij niet alleen in Twente, maar ook in Nederland een voortrekkersrol. Zo is Almelo voorloper op het gebied van toepassing van de Wet Bibob in de strijd tegen zorgfraude bij subsidies voor beschermd wonen. Ook wordt er een strikte preventieve werkwijze gehanteerd en wordt er geïnvesteerd in de juiste handhaving en controle van de zorg.

2.2 Aanpak intern / verbetering weerbaarheid gemeentelijke organisatie

De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd om de gemeentelijke organisatie weerbaarder te maken tegen ondermijnende invloeden. Zo zijn er vanuit het team Veiligheid verschillende bewustwordings- en informatiesessies voor relevante gemeentelijke teams georganiseerd om het onderwerp ondermijning onder de aandacht te brengen. Medewerkers hebben hierbij voorlichting gekregen hoe signalen te herkennen, te kanaliseren en daarop te handelen. Ook dienen alle medewerkers die nieuw in dienst komen bij de gemeente Almelo deel te nemen aan een training/sessie over het onderwerp integriteit.

Uit de in 2021 uitgevoerde 'Weerbaarheidsscan' blijkt dat het onderwerp ondermijning steeds meer gemeengoed binnen de organisatie begint te worden.

Daarnaast beschikt de gemeente over up-to-date Bibob-beleid dat consequent wordt toegepast op de volgende risicocategorieën:

- a) Afvalverwerkingsbranche;
- b) Asbestsaneringsbranche;
- c) Autobranche;
- d) Drugsbranche;
- e) Energiebranche;
- f) Grondverzet-en saneringsbranche;
- g) Horecabranche;
- h) Kamerverhuurbedrijf;
- i) Kansspelbranche;
- j) Kappersbranche;
- k) Prostitutiebranche;
- l) Recyclingbranche;
- m) Religieuze instellingen;
- n) Schoonheidsverzorgingsbranche;
- o) Sloopbranche;
- p) Telecombranche;
- q) Vuurwerkbranche.

De gemeente past de Wet Bibob daarnaast consequent toe op:

- Artikel 3 van de Alcoholwet;
- Omgevingsvergunningen;
 - o het bouwen van een bouwwerk;
 - o het oprichten, het veranderen of veranderen van de werking of het in werking hebben van een inrichting of mijnbouwwerk;
 - o het verrichten van een andere activiteit die behoort tot een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen categorie activiteiten die van invloed kunnen zijn op de fysieke leefomgeving.
- De volgende artikelen van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV):
 - o Artikel 2:28 Exploitatievergunning openbare inrichting (horecabedrijf);
 - o Artikel 2:39 Speelgelegenheden;
 - o Artikel 2:81b Exploitatie van een bedrijf in een aangewezen gebied, straat of gebouw;
 - o Artikel 3:2 Seksinrichtingen.
- Subsidies:
 - o Beschermd wonen;
 - o Vastgoedtransacties.

Binnen de relevante gemeentelijke teams worden de medewerkers getraind om te kunnen werken met de Wet Bibob (door twee specialisten van het team Veiligheid). Hierdoor zijn de betreffende teams zelf in staat om een eigen onderzoek uit te voeren. De specialisten van het team Veiligheid zijn daarnaast beschikbaar om waar nodig te kunnen ondersteunen met raad en daad.

3. Ambities en acties voor de periode 2022 - 2025

In dit hoofdstuk zal op hoofdlijnen worden uitgewerkt op welke wijze de komende jaren invulling zal worden gegeven aan de ambities ten aanzien van ondermijning zoals verwoord in het IVB 2022 – 2025 en de aanbevelingen uit de weerbaarheidsscan.

Ambitie 1:

Verder verbeteren van de informatiepositie zodat we beschikken over een actueel ondermijningsbeeld

We willen op het gebied van veiligheid en ondermijning meer informatiegestuurd gaan werken, waarbij we als gemeente van een incidentgedreven of signaalgestuurde aanpak toe willen naar een meer risicogestuurde en preventieve aanpak. Om dit te bereiken zullen we intensiever gaan samenwerken en informatie uitwisselen met externe en interne partners. De externe en interne gegevens kunnen beter benut worden, natuurlijk met inachtneming van de wet- en regelgeving op het gebied van privacy. Om de gegevens om te zetten in bruikbare informatie willen we daarnaast vanaf Q3 2022 structureel gebruik gaan maken van dashboards. Ook willen we aan de slag gaan met meer en diepgaandere fenomeen- en gebiedsanalyses met behulp van zichtopondermijning.nl⁵. Via zichtopondermijning.nl kunnen Nederlandse gemeenten extra inzichten krijgen in lokale criminele fenomenen. Om te kunnen werken met zichtopondermijning.nl zullen medewerkers van team veiligheid in Q3/Q4 getraind moeten worden.

Conform de aanbeveling uit de weerbaarheidsscan zal de gemeente Almelo aan de slag gaan met de ontwikkeling van een veiligheidsinformatieknooppunt (VIK). Een VIK is een software applicatie waarbinnen relevante informatie ten aanzien van ondermijning kan worden samengebracht en gekoppeld. Denk hierbij bijvoorbeeld aan signalen/mutaties die betrekking hebben op ondermijning, gegevens over objecten en subjecten waarop bestuurlijke maatregelen zijn toegepast, maar ook verslagen/actielijsten en andere vertrouwelijke documentatie.

Uiteraard dient een VIK te voldoen aan hoge beveiligingseisen en moet er ook worden voldaan aan de eisen die voortvloeien uit de AVG en WPG.

In Q3 van 2022 zal gestart worden met een onderzoek naar de mogelijkheden van een VIK. De ambitie is om medio 2023 te kunnen beschikken over een VIK.

Ambitie 2:

Vergroten van de weerbaarheid: bestuurlijk, ambtelijk en van inwoners en ondernemers

Conform de aanbevelingen uit de weerbaarheidsscan zullen hiertoe de volgende acties worden ondernomen:

- Er zal de komende jaren doorlopend aandacht worden besteed aan bewustwording binnen de gemeentelijke organisatie:
 - in juni 2022 zal een interactieve sessie over ondermijning met de nieuwe gemeenteraad plaatsvinden. Bij deze sessie zijn Pieter Tops en Edward van der Torre als prominente sprekers aanwezig;

⁵ Zicht op ondermijning levert dashboards op die worden gevormd door data van het CBS. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om locatie- en inkomenskenmerken, maar ook om gegevens over veroordelingen en om inschrijvingen bij de Kamer van Koophandel. In een beveiligde omgeving worden deze gegevens gecombineerd met data van andere betrouwbare landelijke bronnen, zoals gemeenten, het Kadaster en de Financial Intelligence Unit (FIU). De gegevens zijn niet herleidbaar naar individuele adressen, personen en bedrijven.

- het onderwerp ondermijning zal vanaf Q1 2023 worden geïntegreerd in de reeds ingevoerde integriteitstraining voor nieuw personeel;
 - er zal er elke twee jaar een interne communicatiecampagne worden gehouden over integriteit in de context van ondermijning (de eerste keer in Q2 2023);
 - het onderwerp ondermijning zal opgenomen worden op Kennisnet (Q3 2022);
 - nieuwe medewerkers van gemeentelijke teams – die gezien de inhoud van het werk kwetsbaar zijn voor criminele beïnvloeding of het ongemerkt/ongewild faciliteren van criminaliteit – zullen specifiek getraind worden op het herkennen van ondermijning/ondermijnende invloeden en het doen van meldingen. Deze trainingen zullen in de tweede helft van 2023 geïmplementeerd worden;
 - gemeentelijke medewerkers, die door hun werk veel ‘op straat zijn’ en/of veel in contact komen met inwoners en ondernemers, zullen vanaf de tweede helft van 2023 eveneens getraind worden in het kunnen herkennen van signalen van ondermijning en het doen van meldingen. Hiermee wordt de ‘oog en oor functie’ vergroot;
- Het trainen van lokale Bibob-onderzoekers wordt onverminderd voortgezet. Het gaat hierbij om medewerkers van in elk geval: vastgoed, subsidies, uitvoering sociaal, bijzondere wetten en vergunningverlening en naleving. Deze medewerkers zullen ook blijven deelnemen aan trainingen van het Landelijk Bureau Bibob;
- In Q1 2023 zal een aanvang worden gemaakt met het opstellen van een overzicht van functies binnen de gemeentelijke organisatie die kwetsbaar zijn voor ondermijnende invloeden. Vervolgens zal onderzocht worden of het mogelijk is om nieuwe medewerkers voor deze functies te (laten) screenen (veiligheids- en integriteitsgesprek of bij een hoog afbreukrisico zelfs een veiligheidsonderzoek);
- Er zal periodiek aandacht worden geschonken aan bewustwording van ondermijning bij inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners:
 - In september 2022 zal er een bewustwordingscampagne plaatsvinden over vastgoed in relatie tot ondermijning. Dit is een campagne van Meld Misdaad Anoniem waarbij de gemeente Almelo aansluit;
 - De gemeente Almelo neemt samen met de gemeente Twenterand deel aan het ‘Project Buitengebied’ van Meld Misdaad Anoniem. Onderdeel van dit project is “De boer op” (bewustwordingsbezoek bij agrarische bedrijven) in samenwerking met diverse ketenpartners (op 8 juni 2022), alsmede een gezamenlijke bijeenkomst met overkoepelende stakeholders zoals LTO;
 - De gemeente Almelo zal aansluiten bij de halfjaarlijkse campagnes over mensenhandel die uitgevoerd gaan worden door het Kenniscentrum Mensenhandel Twente;
 - Het onderwerp ondermijning zal thematisch geagendeerd worden in de vergaderingen van de werkgroepen Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijventerreinen (KVO-B), waar gemeente, politie, brandweer en ondernemersverenigingen samenwerken aan het veilig houden van de bedrijventerreinen binnen de gemeente Almelo;
 - Er zal vanaf 2023 tweejaarlijks een bewustwordingsbijeenkomst/avond worden gehouden in samenwerking met het Platform Veilig Ondernemen (PVO);

- Jaarlijks zal er doormiddel van een gemeentebrede communicatiecampagne aandacht worden gegeven aan het onderwerp ondermijning.

Ambitie 3:

Intensiveren van de lokale en regionale integrale aanpak

De lokale aanpak van ondermijning, zoals beschreven in hoofdstuk 2, zal onverminderd worden voortgezet. Daarbij zal - conform de aanbeveling uit de weerbaarheidsscan - de samenwerking met de Omgevingsdienst Twente (ODT) worden versterkt. Reden hiervoor is dat toezichthouders van de ODT dagelijks bij bedrijven/inrichtingen komen en daardoor veel zien (en horen). Toezichthouders van de ODT kunnen dus bij uitstek signalen van ondermijning signaleren en doorgeven. Om die reden zal de ODT vanaf Q2 2022 aansluiten bij het lokaal ondermijningsoverleg.

We willen daarnaast de samenwerking en informatie-uitwisseling met andere gemeenten verbeteren. Reden hiervoor is dat ondermijning niet stopt bij gemeentegrenzen. Wanneer gemeenten samen optrekken en onderling meer informatie delen (met inachtneming van de wettelijke kaders) dan kan ondermijning veel effectiever worden aangepakt en kunnen 'waterbed effecten' bovendien worden tegengegaan.

In de nabije toekomst zal de Wet Bibob worden aangepast waardoor er een verruiming ontstaat in de mogelijkheden om informatie te kunnen delen met andere overheden. We willen deze verruiming maximaal gaan gebruiken om misbruik van gemeentelijke voorzieningen effectiever tegen te gaan en barrières op te werpen tegen ondermijnende criminaliteit.

Daarnaast willen we in samenwerking met het RIEC ON verkennen welke mogelijkheden er zijn om ook niet Bibob-gerelateerde ondermijningsinformatie makkelijker (maar wel rechtmatig) te kunnen delen met andere overheden, maar ook met privaatrechtelijke rechtspersonen zoals financiële instellingen. Het verkennen van deze mogelijkheden staat gepland vanaf Q1 2023 en kent een onbepaalde doorlooptijd.

De gemeente Almelo is in de eerste helft van 2022 begonnen met de aanpak 'Jeugd en Veiligheid'. Hoofddoel van de aanpak is Almeloze (kwetsbare) jongeren veilig te kunnen laten opgroeien en de risico's op afglijden naar (ondermijnende) criminaliteit te verkleinen. Subdoelen van het project zijn:

- Het verkrijgen van inzicht in de risicofactoren die bijdragen aan het afglijden van kwetsbare jongeren naar criminele activiteiten;
- Het verkrijgen van inzicht in de omvang van het probleem (in beeld brengen welke jongeren kwetsbaar zijn, zowel individuen als groepen);
- Het verkrijgen van inzicht in welke interventies al plaatsvinden als het gaat om de ondersteuning van kwetsbare jongeren (gericht op het voorkomen van afglijden naar criminaliteit);
- Het verkrijgen van overzicht op de mogelijke interventies die ingezet kunnen worden om de risico's te verkleinen dat jongeren in een onveilige omgeving opgroeien, of afglijden naar criminaliteit (en dit tevens in een vroeg stadium signaleren);
- Het maken van procesafspraken over de inzet van interventies en de samenhang tussen de verschillende interventies; wie heeft welke verantwoordelijkheid en wie heeft de regie. Belangrijk onderdeel hierbij is het maken van afspraken over informatie uitwisseling.

Met de aanpak 'Jeugd en Veiligheid' willen we een sluitende en integrale aanpak realiseren met focus op vroegsignalering en preventie. Door signalen vroeg in beeld te krijgen en in een vroeg stadium te interveniëren, worden de risico's op afglijden naar criminaliteit verkleind. Wanneer risicojongeren minder kwetsbaar worden voor criminaliteit en beter op het rechte pad gehouden kunnen worden, dan zal dit op de middellange en lange termijn ook bijdragen aan het tegengaan van ondermijning in Almelo; de 'aanwas' van onderaf neemt dan immers af.

Ambitie 4:

Verminderen van georganiseerde criminaliteit met behulp van bestuurlijke, strafrechtelijke en fiscale instrumenten

Om een effectievere integrale aanpak te realiseren, waarbij op afgestemde wijze verschillende instrumenten en bevoegdheden worden ingezet, is het zeer wenselijk om de samenwerking met andere overheidsorganisaties verder te intensiveren. Op dit vlak is de komende jaren nog de nodige winst te behalen.

Als het gaat om bestuurlijke instrumenten, dan willen we de komende jaren stevig blijven inzetten op instrumenten zoals:

- bestuurlijke controles van panden (niet zijnde woningen) op risicolocaties of binnen risicobranches;
- sluiting van drugspanden;
- sluiting van panden waarin illegaal wordt gegokt;
- sluiting van panden waarin illegale prostitutie plaatsvindt;
- opleggen van een last onder dwangsom op persoon bij (herhaaldelijk) illegaal exploiteren van seksinrichtingen;
- opleggen van een last onder dwangsom op persoon bij drugshandel op straat;
- opleggen van een last onder dwangsom op persoon bij het vervoer van inbrekerswerktuigen;
- inzet van de Wet Bibob om te voorkomen dat gemeentelijke diensten misbruikt worden ten behoeve van criminele/malafide praktijken.

De komende jaren zullen we deze bestuurlijke instrumenten maximaal blijven benutten. Daarbij willen we een voortrekkersrol (blijven) vervullen en zullen we waar nodig ook gebruik maken van de mogelijkheden die nieuwe wet- en regelgeving ons in de (nabije) toekomst biedt om ondermijning in Almelo verder tegen te gaan. Ook participeren we in regionale werkgroepen die bedoeld zijn om kennis en kunde binnen de Twentse gemeenten te vergroten als het gaat om de inzet van bestuurlijke instrumenten.

Verder willen we ook meer en beter uitvoering gaan geven aan 'bestuurlijk afpakken' (incasseren van openstaande bedragen bij ondermijners, zoals bij onterecht verstrekte uitkeringen, boetes en verbeurde dwangsommen). Daartoe willen we innovatiever gaan werken in samenwerking met het RIEC ON en het Openbaar Ministerie.

Tenslotte zullen we vanaf Q4 2022 starten met controles in het kader van het Digitaal opkopersregister (DOR) en het Digitaal opkopersloket (DOL). Het is voor handelaren in tweedehands goederen verplicht om zich bij de gemeente te registreren via het DOL. Daarnaast is het voor deze handelaren verplicht om hun ingekochte en verkochte goederen te registreren in het DOR. Door

controles op het DOL en DOR uit te voeren kan ondermijnende criminaliteit, maar ook heling, effectiever worden tegengegaan.

Bijlage: schematisch overzicht ambities en acties

Ambitie 1: <i>Verder verbeteren van de informatiepositie zodat we beschikken over een actueel ondermijningsbeeld</i>	
Wat?	Vanaf wanneer?
Structureel gebruik maken van dashboards	Q3 2022
Training en uitrol gebruik zichtopondermijning.nl	Q3 2022
Onderzoek naar de mogelijkheden van een VIK (veiligheidsinformatieknooppunt)	Q3 2022
VIK operationeel	medio 2023

Ambitie 2: <i>Vergroten van de weerbaarheid: bestuurlijk, ambtelijk en van inwoners en ondernemers</i>	
Wat?	Vanaf wanneer?
Training lokale Bibob-onderzoekers. Betreft medewerkers van in elk geval: vastgoed, subsidies, uitvoering sociaal, bijzondere wetten en vergunningverlening en naleving.	Doorlopend
'Project Buitengebied' van Meld Misdaad Anoniem	maart 2022 (tot juli 2022)
Interactieve sessie over ondermijning met de nieuwe gemeenteraad	juni 2022
Opnemen onderwerp ondermijning op Kennisnet	Q3 2022
Bewustwordingscampagne van M. over vastgoed in relatie tot ondermijning.	september 2022
Tweejaarlijkse bewustwordingsbijeenkomst/avond voor ondernemers in samenwerking met het Platform Veilig Ondernemen (PVO)	Vanaf 2023
Jaarlijkse gemeentebrede communicatiecampagne over ondermijning	Vanaf 2023
Integratie onderwerp ondermijning in de integriteitstraining voor nieuw personeel	Q1 2023
Aanvang van het opstellen van een overzicht van functies die kwetsbaar zijn voor ondermijnende invloeden. Vervolgens zal onderzocht worden of het mogelijk is om nieuwe medewerkers voor deze functies te (laten) screenen (veiligheids- en integriteitsgesprek of bij een hoog afbreukrisico zelfs een veiligheidsonderzoek)	Q1 2023
Tweejaarlijkse interne communicatiecampagne over integriteit in de context van ondermijning	Q2 2023
Training nieuwe medewerkers van gemeentelijke teams (die gezien de inhoud van het werk kwetsbaar zijn voor criminele beïnvloeding of het ongemerkt/ongewild faciliteren van criminaliteit) op het herkennen van ondermijning/ondermijnende invloeden en het doen van meldingen	Q3 2023
Training medewerkers die door hun werk veel 'op straat zijn' en/of veel in contact komen met inwoners en ondernemers, in het kunnen herkennen van signalen van ondermijning en het doen van meldingen	Q3 2023
Halfjaarlijks campagne over mensenhandel i.s.m. KMT	n.t.b.
Thematisch agenderen onderwerp ondermijning in vergaderingen van de werkgroepen Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijventerreinen (KVO-B)	n.t.b.

Ambitie 3:*Intensiveren van de lokale en regionale integrale aanpak*

Wat?	Vanaf wanneer?
Ontwikkeling en uitrol aanpak 'Jeugd en Veiligheid'	Eerste helft 2022
Aansluiting ODT bij het lokaal ondermijningsoverleg	Q2 2022
I.s.m. RIEC ON verkennen welke mogelijkheden er zijn om ook niet Bibob-gerelateerde ondermijningsinformatie makkelijker te kunnen delen met andere overheden en privaatrechtelijke rechtspersonen zoals financiële instellingen	Q1 2023
Verbetering samenwerking en informatie-uitwisseling met andere gemeenten	n.t.b.

Ambitie 4:*Verminderen van georganiseerde criminaliteit met behulp van bestuurlijke, strafrechtelijke en fiscale instrumenten.*

Wat?	Vanaf wanneer?
Inzet bestuurlijke instrumenten	doorlopend
Participeren in regionale werkgroepen die bedoeld zijn om kennis en kunde binnen de Twentse gemeenten te vergroten als het gaat om de inzet van bestuurlijke instrumenten.	doorlopend
Controles in het kader van het Digitaal opkopersregister (DOR) en het Digitaal opkopersloket (DOL)	Q4 2022
(Meer) en beter uitvoering geven aan 'bestuurlijk afpakken' door innovatiever te gaan werken i.s.m. het RIEC ON en het OM.	n.t.b.